

La Violència Invisible: Noves Formes de Violència de Gènere en l'Era Digital

Violència de gènere invisibilitzada: una de les formes més comunes i nocives de violència de gènere, que sol passar desapercebuda a causa del seu caràcter subtil i menys visible, afectant profundament la salut mental, l'autoestima i l'autonomia de les víctimes

La violència contra les dones i les nenes continua sent una de les violacions de drets humans més persistents i devastadores a tot el món. Cada dia, milions de dones enfronten agressions tan físiques, psicològiques i econòmiques que afecten les seves vides i limiten la seva capacitat per a desenvolupar-se plenament en la societat. Aquestes agressions no sols perjudiquen les víctimes, sinó que tenen un impacte profund en les seves famílies, comunitats i en el teixit social en general.

Malgrat els avanços en la lluita per la igualtat de gènere, l'aparició de les tecnologies digitals i el creixent ús de les plataformes en línia han donat lloc a noves formes de violència que amplifiquen i perpetuen desigualtats existents. Aquestes dinàmiques representen un desafiament urgent per als governs, les organitzacions de drets humans i les empreses tecnològiques, ja que les agressions en l'espai digital poden ser igual de perjudicials, si no més, que les que ocorren en el món físic.

La pandèmia de COVID-19 va marcar un abans i un després en la dinàmica de la violència de gènere en l'àmbit digital. Va posar de manifest com les plataformes digitals, encara que ofereixen oportunitats per a la connexió i el suport mutu, també poden ser utilitzades com a eines per a perpetuar l'abús. Aquest fenomen ha estat especialment evident entre les dones joves, adolescents i nenes, els qui, a causa de la seva major interacció amb les xarxes socials, són més vulnerables a aquestes formes de violència.

La Declaració sobre l'Eliminació de la Violència contra la Dona, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides en 1993, defineix la violència de gènere com “tot acte de violència basat en el sexe femení que causi o pugui causar mal o sofriment físic, sexual o psicològic, tant en la vida pública com en la privada”. Aquesta definició s'expandeix per a incloure una dimensió digital, que

engloba comportaments abusius facilitats per internet i les xarxes socials.

La violència de gènere digital inclou una àmplia gamma de conductes abusives que es duen a terme mitjançant internet, xarxes socials o dispositius mòbils. Entre aquestes es troben la fustigació, la intimidació, el discurs d'odi, el control mitjançant aplicacions de rastreig, la difusió no consensuada de contingut íntim, el xantatge emocional, el ciber xantatge i la suplantació d'identitat. Segons l'Institute of Development Studies, entre el 16% i el 58% de les dones en l'àmbit mundial han experimentat alguna forma de violència facilitada per la tecnologia.

Un aspecte particularment alarmant de la violència de gènere digital és la proliferació de comunitats misògines en línia”. Aquestes comunitats, que inclouen des de grups antifeministes fins a moviments obertament violents, promouen discursos d'odi que perpetuen estereotips de gènere i justifiquen l'abús cap a les dones.

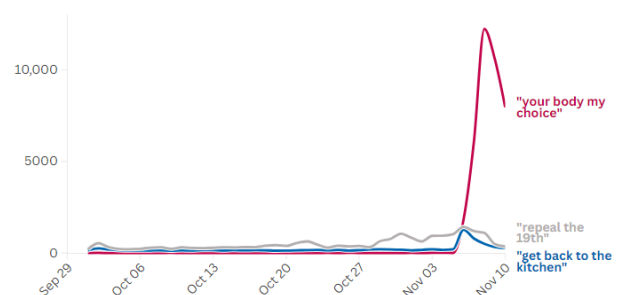
L'Institut de Diàleg Estratègic (ISD) descriu la “manosfera” com un ecosistema de comunitats en línia que comparteixen ideologies misògines i fomenten actituds perilloses cap a les dones. Aquestes plataformes són utilitzades per extremistes per a organitzar campanyes d'assetjament i difondre missatges que normalitzen la violència.

Un exemple recent és l'augment de continguts misògins en plataformes com TikTok i X (abans Twitter) després de la reelecció de Donald Trump, esdeveniment que molts van

considerar un referèndum sobre els drets reproductius de les dones.

Comentaris com els del supremacista Nick de la Font, qui va afirmar que “els homes són amos dels cossos de les dones” i que “mai hi haurà una presidenta dona”, reflecteixen una narrativa profundament arrelada en la desigualtat de gènere. Després d'aquest fet es va observar després de la reelecció de Donald Trump, quan frases com “el teu cos, la meva decisió” i “torna a la cuina” van començar a guanyar popularitat en plataformes com TikTok i X (abans Twitter). Aquests missatges no sols reflecteixen un retrocés en els avanços cap a la igualtat de gènere, sinó que també legitimen un discurs d'odi que té conseqüències reals per a la seguretat de les dones.

Un informe de la Unitat de Recerca de The Economist va revelar que el 38% de les dones han estat víctimes de violència en línia, mentre que el 85% han estat testimonis d'abusos

dirigits a altres dones. Aquestes xifres reflecteixen un problema sistèmic que afecta no sols les víctimes directes, sinó també a la percepció de seguretat i equitat en els espais digitals.

Per a les generacions més joves, l'espai digital s'ha convertit en una realitat natural on es desenvolupen relacions, es construeixen identitats i es comparteixen experiències. No obstant això, aquesta familiaritat amb les tecnologies digitals pot portar a la normalització de pràctiques que, encara que perilloses, no són percebudes com a tals.

L'intercanvi d'informació privada, el control de la parella mitjançant xarxes socials, el sexting i les trobades amb desconeguts en línia són pràctiques cada vegada més comunes entre els joves. Encara que aquestes activitats poden semblar innòcues, en molts casos es converteixen en el punt de partida per a dinàmiques d'abús i violència.

És crucial entendre que la violència digital no està separada de la violència física o emocional. Ambdues formen part d'un continu d'abús que limita l'autonomia de les dones i perpetua dinàmiques de poder desiguals.

L'impacte de la violència de gènere digital va més enllà del mal immediat que causa a les víctimes. Moltes dones que enfronten assetjament en línia experimenten símptomes d'ansietat, depressió i estrès posttraumàtic. A més, la por al judici social i la falta de respostes efectives per part de les autoritats provoca que moltes víctimes no denunciïn aquests abusos.

La violència de gènere digital també té un efecte dissuasiu sobre la participació de les dones en els espais públics i polítics. L'assetjament constant i les amenaces en línia descoratgen a moltes dones a expressar-se lliurement o a participar en debats públics, la qual cosa reforça la seva exclusió de processos de presa de decisions. Un exemple d'això és l'arrest d'un home que amenaçava de mort a través d'Instagram a líders polítics a Espanya com Ione Belarra i Irene Montero.

Enfront d'aquesta problemàtica, és essencial adoptar un enfocament integral que combini mesures legals, educatives i tecnològiques. Existeix una necessitat d'actualitzar els marcs normatius per a abordar les noves formes de violència digital, mentre que les empreses tecnològiques tenen la responsabilitat de garantir espais segurs per als seus usuaris.

Finalment, és necessari fomentar una cultura de respecte i equitat en els espais digitals. Això implica no sols sancionar l'abús, sinó també promoure narratives que desafin els estereotips de gènere i donin suport a la participació plena de les dones en tots els àmbits de la vida. L'espai digital ha de ser un lloc d'apoderament i connexió, no un escenari d'abús i assetjament. La lluita contra la violència de gènere digital requereix un compromís col·lectiu per a transformar les nostres tecnologies en eines d'igualtat i justícia.

Pamela Robledo Saucedo

Estudiant de Màster en Diplomàcia i Organitzacions Internacionals

Referències:

- El ciberacoso como forma de ejercer la violencia de género en la juventud: un riesgo en la sociedad de la información y del conocimiento. Delegación del Gobierno de España para la Violencia de Género
- <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacion-3/comodetectarla/vg-digital/#:~:text=Todas%20estas%20conductas%20de%20violencia%20de%20g%C3%A9nero%20que,a%20colectivos%20vulnerables%20como%20el%20de%20la%20adolescencia.>
- <https://edition.cnn.com/2024/11/11/business/your-body-my-choice-movement-election/index.html>
- <https://www.newyorker.com/news/the-lede/your-body-my-choice-a-new-rallying-cry-for-the-irony-poisoned-right>
- https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/your-body-my-choice-hate-and-harassment-towards-women-spreads-online/
- <https://knowledge.unwomen.org/es/articulos/preguntas-frecuentes/preguntas-frecuentes-troleo-ciberacoso-doxing-y-otras-formas-de-violencia-contra-las-mujeres-en-la-era-digital>
- <https://www.rtve.es/noticias/20241120/detenido-hombre-acusado-amenazar-muerte-a-ione-belarra-por-redes-sociales/16338724.shtml>
- <https://2021.feminismodigital.org/ponencia/violencia-contra-las-mujeres-en-la-era-digital-riesgos-y-opportunidades/#:~:text=En%20este%20sentido%2C%20la%20comunidad%20cient%C3%ADfica%20se%20ha%20de%20identidad%20entre%20otros%20%28Fascendini%2C%20y%20Fialov%C3%A1%2C%202011%29.>

Publicat per:

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.